

Yeni Azərbaycanın xilaskarı və qurucusu

Ümummilli lider Heydər Əliyevin adı çəkiləndə müstəqil dövlətçiliyimizi, ölkəmizdə yaradılan möhkəm sabitliyi, əmin-amanlığı, inkişaf və tərəqqini düşünürük. Ulu öndəri hər zaman xalqı, milləti və Vətəni qarşısında xidmətləri ölçüyəgəlməz bir dahi şəxsiyyət kimi xatırlayırıq. Bütün bunlarla bərabər, onu Azərbaycan tarixində müstəqil dövlətin rəmzi, ölməz ideyaları ölkəmizin əldə etdiyi bütün uğurların təməlinə dayanan müdrik rəhbər kimi daim gözümüzün önündə canlandırırıq.

Azərbaycançılıq məfkurəsinin parlaq daşıyıcısı olan Heydər Əliyev öz uzaqgörən siyasəti sayəsində milli dövlətçilik ideyasını gerçəkləşdirib. Ulu öndər müasir Azərbaycan dövlətinin qurulmasına və xalqımızın müstəqillik arzusunun çatmasına nail olub. Məhz Ümummilli liderin fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycan özünün geostrateji, iqtisadi və mədəni potensialından istifadə edərək Şərqlə Qərbdə arasında etibarlı körpüyə, dünyanın ən dinamik inkişaf edən ölkələrindən birinə çevrilib.

Azərbaycan üçün belə misilsiz tarixi xidmətlər göstərən Ulu öndər həyatının mənasını xalqı ilə bir yerdə almaqda, onun arzu və istəklərini həyata keçirmək üçün fədakarlıqlar göstərməkdə görüb. Ən çətin vaxtlarda gözləmə mövqeyi tutmadan xalq, Vətən üçün zəruri addımlar atmaqdan belə çəkinməyib. Xatırladaq ki, siyasi təcrid şəraitində olmasına baxmayaraq xalqımızın qeyrətli oğlu 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə Bakıda törədilən qanlı faciə ilə bağlı cəsarətli qərar verməklə, bir tərəfdən, imperiya qüvvələrinə sözünü deyib, həm də xalqına böyük təsəlli verib, onunla birlikdə olduğunu bildirib. Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyində mətbuat konfransında çıxış edən sovet rəhbərliyinin bu qəddar aktını qətiyyətlə pisləyib.

Bundan 3 il yarım sonra Heydər Əliyev ölkədə yaranan hərbi-siyasi böhran zamanı xalqın təkidi ilə Azərbaycan rəhbərliyinə yenidən qayıdırdı. Sonra isə qaradaş qırğınının, vətəndaş qarşıdurmasının qarşısını əsl ağsaqqal müdrikliyi ilə aldı, təhlükə sovuşdu, çoxsaylı insan qanı töküləndi. Bu sözləri deyərək yadıma bir əhvalat düşür. Yay aylarında tez-tez təbiət qoynuna gedirəm. Buz bulaqlar, dərin dərələr, vüqarlı dağlar, yaşıl yaylaqlar Qərbi Azərbaycanla bağ-

lı Vətən yanğıını, torpaq harayımı, yurd həsrətini bir az səngidir. Belə günlərin birində "Niva" maşınına dağın etəyindəki "Qız meydanı"nda saxlayıb yanaşı qurulan alaçığı yanında saxladıq. İçəridən bir nəfər gülerüzlü çoban bizə yaxınlaşdı. Zarafatla dedim: "Atalar yaxşı deyib, acın çobana, yoruldu karvana yaxınlaş. Çoban qaradaş, biz acmışıq".

Çoban da zarafatından qalmayıb qayıtdı: "Qonağa baxıb atına arpa verərlər. Vaxtsız gələn qonaq öz kisəsindən yeyər, deyiblər. Amma sizi qaynananız çox istəyirmiş, lap vaxtında gəlmisiniz. Yaxşı bir "Çoban bozartması" hazırlamışam. Buyurun içəri".

Alaçığa daxil olanda gözlərimə inandırdım. Yuxarı başda, qızılı çərçivədə Ulu öndərin əzəmətli portreti asılmışdı. Məni fikir götürdü, dağın bu yerində, əl çatmayan, ün yetməyən bir məkanda, bir çoban bəsinə Heydər Əliyevin portreti necə gəlib çıxıb? Üzüm çobana çevirib soruşdum: "Heydər Əliyevin portretini bura sən gətirmisən?" O, bir anlıq sükutdan sonra dedi: "Otuz ildir ki, dağda arandıyam, necə deyərək, çobançılıqda bəşmişəm. Çoban düşünməmlə olsam da. Bax, o xanını görürsən? Onlar səlimi otlayır. Səhər tezdən buraxırıq örüşə, axşam da özləri gəlirlər sağına. Necə deyərək, burada da qurd-qoyunla otlayır. Bu sakitliyi, əmin-amanlığı bərqərar edən Heydər Əliyev olmayıb? Bir vaxtlar o böyük insan öz yerində olsa idi, indi düşmən Qarabağ yaylaqlarında at oynatmazdı". Bax, bu, Heydər Əliyevə ümumxalq məhəbbətinin bir zərrəsi idi...

Hər dəfə fikirləşirəm ki, dahi şəxsiyyət, nurlu zəka, müdrik ağsaqqal olan Heydər Əliyevi nədir belə əlçatmaz edən? Bütün müdrik təlimlərdə deyilir ki, insanın ali vəzifəsi kamilləşməkdir. Hər sahəni kamil bilən adam filosofdur. İnsan

kosmoqoniyası ilə məşğul olanlar, filosoflar, dahi şəxsiyyətlər üçün xüsusi kriteriyalar əsas götürülür. Bu meyarlar Ulu öndərdə ən yüksək səviyyədə gerçəkləşmişdi. Dərin zəka, İntizamlılıq, çalışqanlıq, dözümlülük, ədalətlik, əməksevərlik onun ali xüsusiyyətləri idi.

Ümummilli lider Heydər Əliyev əmin idi ki, intizam olmayan yerdə anarxiya höküm sürər. Belə başpozuluğu 1990–1992-ci illərdə gördük, hadisələrin canlı şahidi olduq. Dəstəbazların, qanunu pozanların, qanunsuz silah saxlayanların xalqın başına gətirdikləri belənin ağırsını yaşadıq. O dövrdə özbaşınalıq hər yerdə–orduda, küçədə, iş yerlərində baş alıb gedirdi. İndiki siyasi sabitlik, sakitlik, intizamın möhkəmlənməsi bizi anarxiyadan xilas etdi. Bu, dahi şəxsiyyətin qətiyyəti sayəsində gerçəkləşdi. Bəli, Ulu öndər qətiyyəti idi. Ən çətin anlarda, təhlükəli məqamlarda qətiyyət göstərirdi. Atdığı hər addım, verdiyi hər qərar təcrübə və məntiqə əsaslanırdı.

Bu kamil insanda güclü müşahidə qabiliyyəti vardı. Bəzən başqaları üçün xırda, əhəmiyyətsiz sayılan məqamlar onun gözündən yayınmırdı. İntuisiya və fəhm müdrikə xas olan ən gözəl xüsusiyyətdir. Daxili inam və fəhm Heydər Əliyevə ən böyük siyasətçiləri də heyran qoyan addım atmaqda ona kömək edirdi.

Dahi şəxsiyyət hansı mühitə düşürdüsə ətrafdakılarla xoş münasibət yaratmağı bacarır, necə deyərək, insanlarla dil tapırdı. Diplomatiyada həmişə uğur qazanırdı. Təkcə onu demək kifayətdir ki, dünya diplomatları, XX əsrin ən böyük şəxsiyyətləri, siyasi xadimləri Heydər Əliyev diplomatiyasına heyran olurdular. Yadımdadır, Türkiyə Respublikasının bütün dünyada məşhur olan "Nərgiz" TV kanalının keçirdiyi rəy sorğusu nəticəsində toplanan 59 min 413 səsə ilin ən görkəmli siyasətçisi, diplomati adına ulu öndər Heydər Əliyev layiq görüldü. Daxili mədəniyyəti də yüksək idi. Əsl azərbaycanlı kişisinə xas olan ağıyalığı, beynəlxalq etik qaydaların incəliklərini dərinləndirən onu başqalarından əsaslı surətdə fərqləndirirdi. Maneraları da olduqca təbii idi.

Heydər Əliyev ən çətin anlarda özünü itirmirdi. Hissi və həyəcanlarını gizlətməyi bacarırdı. Məqsədinə nail olmaq üçün 4 zəruri amilə–hikmət, ağıl, təmkin və ədalətə arxalanırdı. Möhkəm yaddaş sahibiydi. Demək olar ki, gördüyünü, oxuduğunu, hadisələri olduğu kimi yadında saxlaya bilirdi.

Bu fikrin təsdiqi olaraq bir faktı xatırlatmaq istərdim. 1993-cü il sentyabr ayında Ulu öndərə açıq məktub və bir də şeir yazıb göndərmişdim. Yazı 1993-cü il oktyabr ayının 14-də "Yeni Azərbaycan" qəzetində dərc edilmişdi. Bu tarixdən 3 il ötəndən sonra Ümummilli liderin iştirak etdiyi bir yubiley mərasimində həmin şeiri oxudum. Dahi şəxsiyyət məni çağıraraq görüldü və dedi: "Təşəkkür edərim, mən bu şeiri çoxdan oxumuşam".

Ulu öndər həm də qədim tarixə malik zəngin adət-ənənələrimizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi dərinləndirən müdrik el ağsaqqalı idi. Vətənə, torpağa, millətə, dilə və dinə dərinləndirən bağlı idi. O, insanların mənəvi həyatı, real və ideal yaşayış arzuları ilə bağlı olan dahi rəhbər, bəşəriyyətə nicat yolu göstərməyə qadir olan bir sərkərdə idi. Qəlbində yaşatdığı arzularla, canlandırdığı gözəl, xoşbəxt gələcəyə inamla nəfəs alırdı. Bir sözlə, bu yüksək ali keyfiyyətləri ilə tarixi şəxsiyyət, dünya şöhrətli siyasətçi, nüfuzlu dövlət xadimi Heydər Əliyev 20-ci yüzillikdə Ulu Tanrının bizə, millətimizə, xalqımıza göndərdiyi böyük bir nur payı idi. O nur indi qaranlıqları nurlandırır, xalqımızı daha parlaq gələcəyə aparır.

Xalqımızın qüdrətli oğlu Heydər Əliyev dahi şəxsiyyət, müdrik rəhbər, qeyri-adi qüdrət sahibi olduğuna görə, qarşısına qoyduğu ali məqsəd Vətəninə yüksək səviyyədə, sədəqətlə xidmət etmək, millətinin imzasını dünya xalqlarının adları sıralarında önə çıxarmaq olub. Ümummilli lider hansı xarici ölkələrə gedirdisə, hansı rəsmi səfərlərdə olurdu, yüksək səviyyəli görüşlər keçirməklə bərabər, vaxt tapıb həmin ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla da təmasda olurdu. Millət atası onların problemləri ilə maraqlanırdı və harada yaşamaqlarından, işləmələrindən asılı olmayaraq onlara azərbaycanlı olmalarını unutmamağı tövsiyə edirdi.

Yeri gəlmişkən, bu gün dünyada sayı 50 milyonu ötən azərbaycanlılar XX əsrin sonlarına qədər heç vaxt bir-biri ilə həmrəylik nümayiş etdirməmiş, lobbiləşə, təşkilatlana bilməmişdi. Ayrı-ayrı ölkələrdə kortəbii fəaliyyət göstərən Azərbaycan icmalarının fəaliyyəti əlaqələndirilməmişdi. Buna görə də Ümummilli liderin uzaqgörənliyi ilə dünya azərbaycanlılarının bir araya gəlmələri, həmrəylik nümayiş etdirmələri adi aksiya olmayıb, həm də zaman-zaman bu xalqın üzleşdiyi faciələrdən ibrət dərsi götürmək, vahid milli ideologiyaya sədəqət nümayiş etdirmək baxımından mühüm önəm daşıyıb.

Dünya azərbaycanlılarını həmrəyliyə səsləmək, onların azərbaycanlı olmalarını bir daha yaddaşlara həkk etmək böyük cəsarət, iradə tələb edirdi. Heydər Əliyev bu arzusunun da çatdı. Bu gün inamla demək olar ki, böyük rəhbərin müdrikliyi və uzaqgörənliyi sayəsində Avropa, Asiya, Amerika, Avstraliya və başqa ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar özlərinin güclü icmalarını, birliklərini yaradaraq həmrəylik nümayiş etdirir, adət-ənənələrimizin, dilimizin, dinimizin, mənəvi-əxlaqi dəyərlərimizin qorunması istiqamətində birlikdə fəaliyyət göstərirlər. Ulu öndər Heydər Əliyev qismətine qürbətə yaşamaq düşən soydaşlarımızı bir araya gətirməyə, onların vətənpərvərlik duyğularını alovlandırmağa, hər birinin öz tarixini, Vətəni, Azərbaycanı sevməsinə, onunla fəxr etməsinə çalışırdı.

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının da Bakıda təşkil olunması təsadüfi deyildi. Başqa sözlə, bu, o demək idi ki, dünya azərbaycanlıları azərbaycanlı olduqlarını unutmamasınlar və Azərbaycanın qayğısına qalsınlar, tarixi Vətənin problemlərini həll olunmasında yaxından iştirak etsinlər. Heydər Əliyev atdığı bu cəsarətli addım da öz səmərəsini verdi. İndi fəxrə demək olar ki, bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar Azərbaycanı bir an belə unutmurlar. Bütün ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın birliyi, cəmiyyətləri yaranıb. Onlar müstəqil respublikamızın möhkəmlənməsinə, ona qarşı uzanan xain əllərin qarşısını alınmasına sinə gərirlər.

Burada bir məqamı da qeyd etmək istərdim. Ulu öndər Heydər Əliyevin 1969-cu ildə hakimiyyətə gəlişindən sonrakı dövr, əslində, respublikamızı müstəqil dövlət quruculuğuna aparan yolun başlanğıcı idi. Başqa sözlə, ötən əsrin 70-ci illərindən başlayan iqtisadi inkişaf, milli-mədəni dirçəliş, özünüdərək, milli ruhun yüksəlişi xalqımızın illərdən bəri qəlbində yaşatdığı dövlətçilik ideyasının milli-azadlıq mübarizəsində əsas hərəkətverici qüvvəyə çevrilməsinə mühüm zəmin yaratdı.

Lakin müstəqilliyin ilk illərində ölkədə hökm sürən kaos, özbaşınalıq, siyasi böhran, Ermənistanın qəsbkarlıq siyasəti nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinin işğal olunması və bunun nəticəsində 1 milyondan artıq soydaşımızın doğma yurd-yuvasından didərgin düşməsi sosial-iqtisadi böhranı daha da dərinləşdirmiş və beləliklə, ölkə iqtisadiyyatı idarəolunmaz vəziyyətə düşmüşdü. Yeni dövrün tələblərinə uyğun iqtisadiyyatın qurulmaması, yerli və keçmiş SSRİ miqyasında fəaliyyət göstərən müəssisələr arasında mövcud əlaqələrin pozulması, ölkənin siyasi-iqtisadi və informasiya blokadasına alınması nəticəsində 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanın gələcək taleyinin müəyyənləşdiyi belə bir ağır, çətin zamanda bütün həyatını xalqına həsr etmiş Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdıb və böyük xilaskar missiyasına yerinə yetirdi. Bununla da xalqımızın itirilmiş inamı özünə qaytarıldı, ölkənin yeni inkişaf dövrünün əsası qoyuldu, kaos və böhran son qoyuldu, vətəndaş müharibəsinin qarşısı alındı, atəşkəsə nail olundu.

Hakimiyyətə "Mən Azərbaycanın müstəqilliyini Azərbaycan xalqı üçün böyük nailiyyət hesab etmişəm və bu müstəqilliyin əldə olunmasına xidmət etməmişəm. Bundan sonra ömrümün qalan hissəsini də Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə, inkişaf etməsinə sərf edəcəyəm" prinsipi ilə qayıdan dahi şəxsiyyət ömrünün sonunadək bu strateji xəttə sadiq qaldı. Bu gün isə tam əminliklə deyə bilərik ki, əgər o vaxt ölkədə baş verən hadisələrə ümummilli lider prinsipial münasibət bəsləməsəydi, Azərbaycan adlı dövlət hazırda dünya xəritəsində olmazdı.

Ümummilli liderimizin yenidən hakimiyyətə qayıtması ilə bütün sahələrdə olduğu kimi, ölkəmizin iqtisadi həyatında da tələpəli dəyişikliklərin əsası qoyuldu. Azərbaycan dövlətini labüd fəlakətdən, hərc-mərclikdən xilas edən Heydər Əliyev respublikanın iqtisadi yüksəlişi üçün kompleks tədbirlər həyata keçirməyə başladı. Ulu öndərin rəhbərliyi ilə qısa müddətdə bazar iqtisadiyyatının formalaşması üçün qanunvericilik bazası yaradıldı, məqsədli dövlət proqramları qəbul edildi, institusional islahatlar aparıldı, mülkiyyət münasibətlərində əsaslı dəyişikliklərə başlanılması üçün mühüm addımlar atıldı.

Xatırladaq ki, dahi siyasətçi Heydər Əliyev tərəfindən müəyyənləşdirilən və Azərbaycanın gələcək inkişafına istiqamətlənən strategiyasının əsasını iqtisadiyyatın tərəqqisinə, mövcud resurslardan səmərəli istifadəyə, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyaya və nəticə etibarilə vətəndaşların rifah halının yüksəldilməsinə hesablanan sosialyönümlü bazar iqtisadiyyatının yaradılması təşkil edirdi. Ona görə də dahi şəxsiyyət tərəfindən başlanan irimiqyaslı iqtisadi islahatlar nəticəsində ölkədə maliyyə vəziyyəti getdikcə sabitləşdi, iqtisadiyyata investisiyalar cəlb olundu, xalqın həyat səviyyəsi yaxşılaşdı.

Ümummilli liderin ölkə iqtisadiyyatının hərtərəfli inkişafı üçün etdiyi amillərdən məharətlə istifadə etməsi, 1994-cü ilin sentyabrında böyük təzyiqlərə baxmayaraq "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail olması yüksək siyasi iradənin və qətiyyətin təntənəsi idi. Bu saziş Azərbaycanın qapılarını dünyanın üzünə açdı, bu sahədə yeni müqavilələrin imzalanmasını və ölkəyə investisiya qoyuluşunu təşviq etdi. Azərbaycan MDB məkanında Qərbin iri neft şirkətləri ilə böyük miqyasda saziş imzalayan ilk dövlət olmaqla, Xəzər dənizində beynəlxalq əməkdaşlığın əsasını da qoydu. Eyni zamanda, Azərbaycan neftinin dünya bazarlarına çıxarılması üçün 1996-cı ildə Bakı–Novorossiysk, 1999-cu ildə Bakı–Supsa ixrac neft kəmərlərinin istismara verilməsi, Bakı–Tbilisi–Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin inşasına dair saziş imzalanması ilə ixrac marşrutlarının diversifikasiyasına nail olundu. Bununla yanaşı, Azərbaycan qazının Qərb bazarına ixracının reallaşması üçün ulu öndərin təşəbbüsü ilə Cənubi Qafqaz Boru kəmərinin inşasına başlanıldı.

Dahi şəxsiyyət 1999-cu ildə neft yataqlarının xarici şirkətlərlə birgə işlənməsindən əldə edilən mənfəət neftinin satışından daxil olan vəsaitlərin səmərəli idarəsinə, həmin vəsaitlərin prioritet sahələrin inkişafına və sosial-iqtisadi baxımdan mühüm önəm daşıyan layihələrin həyata keçirilməsinə yönəldilməsinə reallaşdırmaq üçün Dövlət Neft Fondunun yaradılmasına ilə bağlı fərman imzaladı. Ümummilli liderin müdrik qərarı ilə Dövlət Neft Fondundan ilk vəsait qaçqın və məcburi köçkünlərin sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldildi.

Ümummilli liderin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 1995-ci ildən başlayaraq iqtisadiyyatın bazar münasibətləri əsasında qurulması, aqrar islahatların həyata keçirilməsi, sovxoz və kolxozlara məxsus torpaqların, mal-qaranın və əmlakın kəndlilərə paylanması, qiymətlərin sərbəstləşdirilməsi kimi tədbirlər kənd təsərrüfatının inkişafına təkan verdi, bu sahədə ciddi struktur dəyişiklikləri aparıldı, yeni sahələr yarandı, məzmunca fərqli münasibətlər formalaşdı. Ulu öndərin memarı olduğu torpaq islahatı kənd təsərrüfatını 1990-cı illərin əvvəllərindəki böhranlı vəziyyətdən xilas etdi və gələcək inkişafın əsası qoydu.

Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi bütün sosial-iqtisadi hədəflər bu gün Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin başlıca məqsədləridir və bu strategiya bütünlüklə zəngin və qüdrətli Azərbaycanın davamlı inkişafına xidmət edir. Məhz bu strategiya dahi öndərimiz tərəfindən təməli qoyulmuş inkişaf və tərəqqi konsepsiyasına söykənir və müasir mərhələdə yeni keyfiyyət və kəmiyyət çarları ilə zənginləşməkdədir.